

Nicolae VASILE

Mihai Eminescu și anul fatidic. Explicații sistemice

Este cunoscută pornirea marelui poet spre numerologie și căutarea de legături între științe și explicarea evenimentelor vieții. A avut chiar o preocupare profesională legată de acestea, fiind pus în situația să predea lecții de statistică pentru care a scris și un manual.

În mss. 2255, f.343, Mihai Eminescu își notează un calcul personal legat de vârsta sa și de durata posibilă a vieții. El pornește de la anul prezent al scrierii (1883) și scade anul nașterii, indicat explicit ca 1849, ajungând la vârsta de 34 de ani. Importanța acestei file de manuscris constă în faptul că Eminescu își afirmă indirect, dar clar, anul nașterii ca fiind 1849, folosindu-l ca reper cert în propriile calcule. Notația are valoare de mărturie personală, deoarece nu urmărește un scop public sau demonstrativ, ci reflectă un exercițiu intim de autoevaluare temporală.

„1883-
1849

—
34 ani.

78 de ani viața mea întreagă. Atâta am să trăiesc. Bătrânul meu tată tot astfel. Asta e mărimea constant de timp a vieții unui individ de rasa noastră. ***Vor fi urcări și scăderi pe această scară, va fi o oscilație infinită în coadaptarea cu împrejurările.*** Omul în sine om constant rămâne constant.”

(Florentin STRECHE, <https://regal-literar.ro/2026/01/15/mihai-eminescu-destinul-unei-constiinte-nationale/>)

Acum, în limbajul actual, putem spune că aceasta a fost o relatare la cald, din epicentrul furtunii, pentru că a avut loc în fatidicul an 1883, an cu multiple conotații, după cum vom vedea. Ceea ce este deosebit de interesant este, și această notă o dovedește, că el simțea ceva, avea o presimțire.

Acum vreo zece ani am început studierea „fenomenului Eminescu” folosindu-mă de învățăturile sistemice, folosind terminologia adecvată, am concluzionat că Eminescu a fost un om triplu neeuclidian, cauzat de iubirea acestuia fără limite față de Veronica Micle, față de țară și credința nemărginită în valoarea creației sale poetice. (Nicolae VASILE, Sistemismul, Editura Favorit, 2017, <https://revistedecultura.com/2019/11/27/nicolae-vasile-sistemismul/>)

La acea vreme, Eminescu nu avea cum să aibă cunoștințe de teoria sistemelor, dar elementele de bază din analiza matematică, și anume funcțiile, cred că îi erau cunoscute. Intuiția sa, din nota de mai sus, cea referitoare la „*va fi o oscilație infinită*” se modelează cu o funcție fracționară, cu un polinom de ordinul I la numitor, de genul:

$$f(v) = 1/(v-v_F),$$

unde „v” este vârsta curentă, iar „v_F” ar fi o vârstă fatidică la care funcția ar avea valoarea infinită, iar omul ar avea o trăire foarte intensă sau chiar și-ar dori moartea.

Din istoria cunoscută a vieții sale se știe că succesiunea cronologică a celor trei neeuclidianități a fost următoarea:

- În aprilie 1883, în Almanahul societății studențești România Jună din Viena, publică poemul *Luceafărul* care reprezintă declararea supremă a eșecului său în iubire, *acceptarea ideii că un geniu nu poate fi iubit la nivelul său de înțelegere de către o muritoare;*

- Pe 28 iunie 1883, a fost dus cu forța la spitalul de boli mintale ca „să-l potolească”, după expresia fruntașilor politici ai vremii, pentru a face pe placul Austriei, fapt ce ar fi periclitat unirea Transilvaniei cu România, *deci ar fi periclitat viitorul nației;*

- La scurt timp după aceea, de ordinul zilelor, Alexandru Macedonski publică fatidica epigramă referitoare la „Un X... pretins poet” în care *punea public la îndoială valoarea poeziei eminesciene;*

A fost prea mult chiar și pentru un om de rezistența lui Eminescu. În decurs de câteva luni a simțit cum i se năruie toate cele trei construcții spirituale. Fiecare dintre acestea ar fi răpus un om, dar toate trei la un loc. Funcția existențială a sa devine:

$$f(v) = 3/(v-34),$$

care, pentru vârsta de 34 de ani, pentru care el avea presimțirea arătată în nota de mai sus, căpăta valoarea de trei ori infinită, dacă putem spune așa ceva.

Am căutat, pentru o neeuclidianitate cauzată de iubire, să descriu poetic și teatral succesiunea faptelor.

Varianta poetică este prezentată în poemul „*Ingenuu și diafană*”, din care mai jos sunt date esențele, „*Întâlnirea cu Dumnezeu*” și „*Dezamăgirea față de persoana iubită*”:

*Drumul către tine
fost-a cel mai greu din lume,
îi spunea el, la un moment anume.
Ceva, parcă, s-a rupt în mine,
pe cărări grele, lungi, șerpuitoare,
uscăciune și nisipuri mișcătoare,
urcușuri abrupte, pante amețitoare,
prăpăstii adânci, rare raze de soare,
câtând speranța reînvietoare.*

*Și totuși,... ajuns-am colo sus,
chiar foarte sus, poate fi spus,*

*căutând, mult, a ta privire,
cea blândă, venită din iubire.
Găsit-am, în schimb, altă lumină,
blândă, de esență divină,
L-am simțit, acolo, pe Dumnezeu,
prin porii ființei mele, în sufletul meu,
L-am rugat să mă oprească la El,
pe acel tărâm unic, curat și sfânt,
mi-a răspuns că mai am destule,
încă, de făcut pe Pământ.*

.....

*Te căutam și nicăieri nu te zăreai,
călăuza mea nu mai erai,
cum Domnul, atunci, nu m-a vrut,
ce mai aveam altceva de făcut?
decât să mă întorc pe Pământ.
Parașută de timp n-am găsit,
m-am aruncat de unde am venit,
în locul ce-l crezusem pe veci părăsit.
Codrul, cel mai bun prieten mi-a devenit,
animalele, toate, atent, m-au ocrotit,
că ele, niciodată, nu te judecă,
nu te întreabă, cum și ce ai greșit.*

*Pe oameni i-am simțit agitați, mici și răi,
puși pe ceartă, mereu pregătiți de război,
nimic din ce spuneam, nu credeau,
preocupați doar de ce mâncau și ce beau.
Pentru ei, nimic deosebit nu s-a-ntâmplat,
nu fusesem, niciodată, niciunde, plecat.
Viața lor își urmase normalul parcurs,
doar timpul meu a curs și a tot curs,
mare a fost însă a mea uimire,
când acolo am dat și de tine.*

(Nicolae VASILE, **Ingenuu și diafană**,

<https://revistedecultura.com/2020/05/05/nicolae-vasile-ingenuu-si-diafana/>)

Varianta teatrală, constă în piesa « **Scara fără sfârșit** », din care
aceleași două ipostaze :

Corina

*- Da, după spectacolul cu Gil Dobrică, nu mai voiai să plecăm de pe plajă,
deși trecuse bine de miezul nopții.*

Andrei

- În mintea mea, după câteva sticle de vin, te căutam pe un drum șerpuitor de munte, cu urcușuri și coborâșuri, pe margini de prăpăstii, prin poieni luminoase.

Corina

- Erau niște poteci pe faleza prăvălită peste plajă, printre niște tufișuri pline de țepi.

Andrei

- Pe calea ajungerii la tine, m-am trezit la un moment dat undeva sus, chiar foarte sus, dar unde tu... nu mai erai!...

Corina

- Păi, după ce băusem toată ziua, întâi pe plajă, apoi la restaurantul unde cânta Gil Dobrică, mai voiai să mergem și la barul de la ultimul etaj al Hotelului Diana, unde n-am mai vrut să merg.

Andrei

- După aceea am făcut mari eforturi să te găsec, dar erai de negăsit. Nu te mai vedeam niciunde, nu mai erai călăuza visurilor mele de viitor.

Corina

- Erai beat, omule!...

Andrei

- Căzusem în misticism. Mai departe nu mai exista decât Dumnezeu, care simțeam că era pe acolo prin apropiere. Ajunsesem în cer.

Corina

- Probabil intraseși într-o transă din aceea creativă, cum te lauzi că-ți vine din când în când.

Andrei

- I-am simțit prezența prin toți porii ființei mele, am încercat să ajung la El, dar nu m-a vrut acolo!... A decis că mai am o grămadă de lucruri de făcut pe Pământ!...

.....

Andrei

- Pe pământ plantele au fost cele mai prietenoase cu mine, pentru că ele nu au niciodată vreo opinie, animalele au fost foarte simțitoare, ele având toate dotările senzoriale mult mai dezvoltate decât ale omului.

Corina

- Dar oamenii?...

Andrei

- Oamenii mi s-au părut foarte agitați și mici, nemalecunoscându-mă că fac parte din această specie.

Corina

- Ce ți s-a părut ciudat la ei?...

Andrei

- Păi, nu am aterizat exact acolo de unde părăsism curgerea normală a timpului! Ceea ce îmi provoacă cele mai mari nedumeriri este referitor la ce s-a întâmplat în acea diferență de timp și nimeni nu îmi poate spune nimic!

Corina

- Adică, concret, ce spuneau ei?...

Andrei

- Toți spuneau că nu s-a întâmplat ceva deosebit, că eu nu am fost plecat nicăieri și că viața și-a urmat cursul ei normal!

Corina

- Nu poți să le ceri oamenilor să fie ce nu pot fi.

Andrei

- Dar ție îți pot cere?...

Corina

- Ce vrei să zici?...

Andrei

- Păi, pe Pământ, te-am reîntâlnit și pe tine, și cel mai dureros fapt, pentru mine, este că și tu spuneai la fel ca toți ceilalți, că de fapt nimic nu s-a întâmplat și că totul a fost doar în imaginația mea bolnavă!...

(Nicolae VASILE, **Scara fără sfârșit**,

<https://revistedecultura.com/2024/06/18/nicolae-vasile-scara-fara-sfarsit-filmul-premierii/>)